

*Проховник П. М., майор, ад’юнкт штатний науково-організаційного відділу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів)
ORCID: 000-001-7278-9184*

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАНЬ “ШВИДКИЙ ТРИЗУБ” ЯК ПРИКЛАД ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ – НАТО

Проаналізовано історію виникнення та розвитку міжнародних військових навчань “Швидкий тризуб” (англ. “Rapid Trident”) за участю підрозділів Збройних Сил України (ЗСУ), підрозділів країн-членів НАТО та їх партнерів. Особливу увагу зосереджено на впровадженні в діяльність структурних підрозділів ЗСУ стандартів НАТО під час проведення навчань, застосуванні новітніх технічних засобів імітації та імітаційного моделювання. Зроблено висновок про подальші перспективи маневрів “Швидкий тризуб” в системі міжнародного військового співробітництва України з Альянсом.

Ключові слова: “Швидкий тризуб”, “Rapid Trident”, НАТО, ЗСУ.

Постановка проблеми та її зв’язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У ході збройної агресії Російської Федерації (РФ) проти нашої держави значно посилюється міжнародне військове співробітництво України з країнами НАТО. Зросла, зокрема, динаміка проведення спільних міжнародних військових навчань на території нашої держави. В умовах оборони Україною чіткого євроатлантичного курсу, проведення міжнародних військових навчань Сухопутних військ (СВ) “Швидкий тризуб” (англ. – “Rapid Trident”), які проводяться на базі Між-

народного центру миротворчості та безпеки (МЦМБ) Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (НАСВ) (Яворівський р-н, Львівська обл.) набувають великого значення. Організація, підготовка та проведення маневрів на Яворівщині є реальним втіленням міжнародного військового співробітництва ЗСУ – НАТО та потребують ретельного вивчення військово-історичною наукою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти міжнародного військового співробітництва ЗСУ та НАТО, зокрема спільна участь у прове-

денні міжнародних військових навчань, розглядалися рядом вітчизняних та зарубіжних вчених. Так, А. Войціховський вказує, що участь України у міжнародних навчаннях НАТО під назвою “Партнерство заради миру” (ПЗМ) відіграє важливу роль для досягнення взаємосумісності підрозділів ЗСУ з військовими підрозділами Альянсу [1]. І. Авдошин відзначив, що міжнародне військове співробітництво у формі проведення спільних військових навчань Україна – НАТО, є істотним чинником забезпечення національної безпеки нашої держави. Допуск підрозділів іноземних держав на свою територію розглядається як вияв довіри у міжнародних відносинах [2]. В. Школяренко проаналізував взяті Україною зобов’язання перед міжнародними організаціями безпеки, а також у рамках двосторонніх та багатосторонніх угод з країнами НАТО [3]. А. Лухтан докладно висвітлив історію виникнення, становлення та розвитку міжнародного військового співробітництва України у хронологічних рамках 1991–2013 рр. Для прикладу він проаналізував співробітництво ЗСУ та Війська Польського у рамках НАТО, визначив історико-теоретичні ознаки поняття “міжнародне військове співробітництво”, його сутність і місце в системі сучасних міжнародних відносин [4]. Комплексний аналіз міжнародного військового партнерства та визначення його ролі у забезпеченні державного суверенітету України з висвітленням у цьому контексті ролі та місця міжнародних військових навчань здійснив під

час свого дисертаційного дослідження О. Джус [5]. Проте поза увагою дослідників залишається таке яскраве явище новітньої військової історії як організація та проведення спільних міжнародних військових навчань “Швидкий тризуб”. Ці навчання є прикладом міжнародного військового співробітництва ЗСУ та Північноатлантичного альянсу.

Метою статті є воєнно-історичний опис еволюції співробітництва між ЗСУ і НАТО на прикладі проведення навчань “Швидкий тризуб”.

Виклад основного матеріалу. Міжнародне військове співробітництво нашої країни з НАТО розпочалося приєднанням 10 березня 1992 р. України, на запрошення Генерального секретаря НАТО М. Вернера, до участі в роботі Ради Євроатлантичного Партнерства, членом якої наша держава залишається й досі. Основними документами, що визначають зміст, характер і створюють договірно-правову основу відносин так званого “особливого партнерства” Україна – НАТО, за якими регулюється співробітництво з Альянсом є Рамковий документ Програми НАТО ПЗМ (започатковано 10 січня 1994 р., Україна приєдналася 8 лютого 1994 р.), Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО від 9 липня 1997 р., Декларація про її доповнення від 21 серпня 2009 р. та Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” від 1 липня 2010 р.

Згідно з рамковим документом Програми ПЗМ, співробітництво нашої країни з Альянсом передбачає “...розвиток

співробітництва з НАТО у військовій сфері з метою здійснення спільного планування і військової підготовки та навчальних маневрів, покликаних підвищити їхню спроможність до виконання завдань” [6].

З 2006 р. в рамках Програми ПЗМ, у відповідності до “Планів проведення в рамках військового співробітництва багатонаціональних навчань на території України за участю підрозділів ЗСУ та їх участі у навчаннях поза межами України на поточний рік”, затверджених відповідними Указами Президента України, щорічно (за виключенням 2009 року) в Україні відбуваються багатонаціональні військові навчання “Швидкий тризуб”. Вони стали продовженням багатонаціональних військових навчань “Щит миру”, які розпочалися у 1994 р.

У 2006–2007 рр. військові навчання “Швидкий тризуб” включали лише командно-штабну фазу комп’ютерного навчання бригадного рівня. Вони проводилися у Києві на базі Центру імітаційного моделювання (ЦІМ) Національної академії оборони України (з грудня 2008 р. – Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського – НУОУ). У навчаннях “Швидкий тризуб – 2006” взяли участь 248 військовослужбовців.

З 2008 р. відбулися суттєві зрушення у навчаннях, вони, окрім командно-штабної фази, включають і польову фазу на базі Яворівського полігону (тепер МЦМБ НАСВ) із залученням різних зразків озброєння та військової техніки.

У 2009 р., з огляду на відсутність правових підстав щодо допуску підрозділів збройних сил іноземних держав на територію України для участі в багатонаціональних маневрах, було прийнято рішення переформатувати українсько-американські командно-штабні навчання “Швидкий тризуб – 2009” у вишкіл під кодовою назвою “Оцінка – 2009” і залучити до них лише підрозділи ЗСУ з проведенням їх оцінювання у рамках Концепції оперативних можливостей НАТО [7].

До 2013 р. метою “Швидкого тризубу” ставилась підготовка до спільних дій у складі багатонаціональних сил підрозділів країн-членів НАТО та їх партнерів під час коаліційних операцій. Тому основна тематика навчань цього періоду пов’язана з підготовкою до участі військовослужбовців країн-учасниць до злагоджених дій у міжнародних миротворчих операціях зі встановлення миру під егідою ООН. Завдання, які ставилися перед учасниками навчань того періоду: відпрацювання досвіду попередніх американо-українських вишколів шляхом створення для командирів і штабів умов, які наближені до реальних, при практичному відпрацюванні ними питань з організації, управління та забезпечення операцій з підтримки миру [8].

Зовсім іншого значення та змісту для всіх учасників маневрів “Швидкий тризуб” набув у 2014–2019 рр. в умовах відкритої збройної агресії РФ проти України. У вересні 2014 р. на базі МЦМБ НАСВ відбулися масштабні навчання, участь у яких брали військовослужбов-

ці з України, США, Великобританії, Канади, Болгарії, Азербайджану, Латвії, Литви, Грузії, Німеччини, Республіки Молдова, Норвегії, Польщі, Румунії, Королівства Іспанія. Значна кількість представників армій країн-учасників маневрів засвідчила і міжнародну підтримку України у боротьбі з російським агресором.

Під час проведення практичної фази навчань було задіяно 700 одиниць зброї та понад 150 військових автомобілів і бойових машин. Загалом у них взяли участь майже 1 200 військовиків. Найбільшою групою була українська: 600 офіцерів ЗСУ, курсанти НАСВ, військовослужбовці підрозділів морської піхоти та Національної гвардії України. Серед закордонних учасників найчисельнішою була група від армії США – 200 бійців 173 парашутно-десантної бригади командування СВ США в Європі [9].

З 20 липня по 1 серпня 2015 р. у МЦМБ НАСВ проводились навчання “Швидкий тризуб – 2015” з участю 1 800 військовослужбовців з 18 країн світу. Цікавим і показовим виявився основний сценарій військових навчань. За ним сили учасників спрямовувалися на врегулювання уявного збройного конфлікту, який виник на території країн Скандинавії – “...імперія вирішила відновити “історичну справедливість” і повернути собі території Балтії і Причорномор’я, які у минулому належали їй. Загарбані були Естонія, Литва, частина Польщі, які залишились відрізними від військ НАТО” [10]. По-суті, сценарій відповідає задумам кремлів-

ського керівництва щодо відновлення Російської імперії.

У наступному, 2016 р., у навчаннях взяли участь понад 1 832 військовослужбовці з 13 країн світу. Сценарій навчання ґрунтувався на протистоянні країн умовного блоку “СКОЛКАН” проти країн-членів НАТО. Значна увага під час цих навчань була зосереджена на командно-штабній фазі. Як зазначав присутній на маневрах, на той час заступник командувача СВ ЗСУ генерал-лейтенант Руслан Хомчак: “...На жаль, не видно роботи штабів, в яких працюють офіцери усіх армій, а ця робота сьогодні найбільш скрупульозна – це планування, а результати планування ми лише частково побачили сьогодні у діях” [11].

З 8 по 23 вересня 2017 р. пройшли навчання “Швидкий тризуб – 2017”. До участі в них було залучено вже близько 2 500 військовослужбовців з 15 країн [12]. Із урахуванням критичних зауважень генерала Р. Хомчака темою навчань була обрана – “Робота штабу багатонаціональної дивізії (бригади) під час планування дій у визначеній зоні відповідальності. Управління підпорядкованими підрозділами під час ведення оборонних та стабілізаційних дій”. Аналогічно до маневрів попередніх років відпрацьовувалися: розвиток багатонаціонального, регіонального та міжвидового військового співробітництва; обмін досвідом та підвищення рівня взаємосумісності між підрозділами та штабами ЗСУ, США, інших держав-членів та партнерів НАТО. Особливістю проведення польової фази навчань

стало здійснення десантування вантажу в інтересах підрозділів СВ ЗСУ 20 вересня 2017 р. з військово-транспортного літака C-130 (ВПС ЗС США) (1 літако-виліт), в інтересах підрозділу Сил спеціальних операцій – АН-26 (ВПС ЗС України) (2 літако-вильоти) [13].

У наступних навчаннях “Швидкий тризуб – 2018” (вересень 2018 р.) взяли участь понад 2 200 військовослужбовців з 14 країн-учасниць [14]. Цілями та метою навчань визначалися: підтримка української оборонної реформи ЗСУ та Річної національної програми співробітництва Україна – НАТО; введення в дію та тестування ЦІМ МЦМБ для проведення командно-штабних навчань до рівня бригади; розвиток та вдосконалення оперативних спроможностей СВ ЗСУ відповідно до стандартів НАТО з урахуванням досвіду проведення Антитерористичної операції в східних областях України [15].

Особливої уваги з точки зору кількісного, тематичного та змістовного наповнення заслуговує розгляд питання організації та проведення українсько-американського командно-штабного навчання із залученням військ “Швидкий тризуб – 2019”, які мали місце на території МЦМБ НАСВ в період з 13 по 28 вересня 2019 р. Участь у них взяла безпрецедентна за всю історію їхніх проведеннь кількість бійців – 3 682 з 14 країн світу. Найбільші іноземні контингенти були представлені арміями США та Канади [16].

Командно-штабна фаза проводилася з широкомасштабним застосуван-

ням систем імітаційного моделювання ЦІМ МЦМБ НАСВ та ЦІМ НУОУ, тобто поєднання сучасних потужних комп’ютерів та унікального програмного забезпечення, які дозволяють моделювати дії своїх підрозділів та умовного противника у єдиному віртуальному просторі і в режимі реального часу.

Для проведення навчання було залучено понад шість сотень одиниць автомобільної техніки та бойових броньованих машин різного класу, а також чотири гелікоптери Мі-8 бригади армійської авіації, які виконували у рамках навчання широкий спектр завдань: від медичної евакуації до висадки десанту. Виконувались вправи бойових стрільб. Крім того, для підвищення реалістичності маневрів у рамках проведення польової фази застосовувались сучасні системи імітації бойової стрільби “MILES”.

“Швидкий тризуб – 2019” проведено з урахуванням діяльності, спрямованої на підготовку українських військовослужбовців різних військових спеціальностей за стандартами НАТО із залученням іноземних інструкторів США, Канади, Великої Британії, Литви, Естонії та Польщі. Темою командно-штабної фази навчання окреслювалося: “Планування застосування та управління підрозділами багатонаціональної дивізії під час відбиття збройної агресії противника та відновлення положення по Державному кордону України”. Сценарій навчань був заснований на “збройному конфлікті між двома умовними блоками сусідніх країн”. За

сценарієм країна-агресор під умовною назвою “ТРИСІУС” окупувала частину північної території України в районі Ковель, Сарни. В Україні був уведений правовий режим воєнного стану. Уряд України звернувся до держав блоку НАТО з проханням надати військову підтримку для відновлення територіальної цілісності та суверенітету України. Блок НАТО увів на територію України багатонаціональний корпус “Схід” (у складі двох дивізій) з метою надання допомоги ЗСУ у відновленні територіальної цілісності, державного суверенітету та проведенні подальшої стабілізаційної операції.

В цілому за результатами навчань “Швидкий тризуб – 2019” українська гірсько-штурмова бригада з підрозділами підсилення отримали оцінку за стандартами НАТО “В+”, що відповідає вітчизняній оцінці – “добре”. Вперше за весь період підготовки та проведення навчань за участю іноземних спостерігачів бригада була сертифікована за стандартами НАТО.

Висновки. Отже, міжнародні військові навчання “Швидкий тризуб”, які щорічно проводяться на території України, є наймасштабнішими та значимими у плані розвитку міжнародного військового співробітництва. Вони проводяться на базі МЦМБ НАСВ, який завдяки цим маневрам виріс у сучасний центр підготовки СВ, обладнаний ЦМ, новітніми навчально-тренувальними комплексами, танкодромом, стрільбищами та ін.

Навчання “Швидкий тризуб” з моменту їх започаткування у 2006 р. по-

стійно нарощують як кількісний, так і якісний потенціал. У ході зміни геополітичних військових викликів та загроз постійно змінюється не лише чисельність учасників навчань (від 248 військовослужбовців у 2006 р. до 3 682 – у 2019 р.), але і тематика та сценарії, які відпрацьовуються у ході їх проведення. Спостерігаємо поступове нарощення тематичного змісту навчань – від “Участі у міжнародній миротворчій операції зі встановлення миру в зоні відповідальності” у 2006 р. до “Планування та ведення операції повного спектру у складі багатонаціональної групи” у 2013 р. та, відповідно, “Планування застосування та управління підрозділами багатонаціональної дивізії під час відбиття збройної агресії противника та відновлення положення по Державному кордону України” у 2019 р.

Важливим аспектом навчань “Швидкий тризуб” для штабів та підрозділів ЗСУ є можливість не лише теоретично вивчати та переймати військові стандарти НАТО, але й на практиці перевіряти ефективність застосування та впровадження цих стандартів, діючи спільно з військовиками Альянсу. Під час проведення командно-штабної фази навчань важливим аспектом підготовки є застосування комплексів та систем імітаційного моделювання, що безумовно відповідає реаліям та вимогам сучасності і є елементами новітнього підходу до вишколу курсантів і офіцерів.

В умовах продовження збройної агресії Російської Федерації проти України, обрання країною чіткого гео-

політичного курсу на вступ в ЄС та НАТО, міжнародні військові навчання “Швидкий тризуб” за участю підрозділів ЗСУ є яскравим виявом міжнародного військового співробітництва. Вар-

то й надалі поглиблено вивчати історію їх проведення, опрацьовувати критерії їхньої ефективності, й надалі проводити активне міжнародне співробітництво ЗСУ з НАТО.

Список використаних джерел і літератури

1. Войціховський А. В. Співробітництво України з НАТО у миротворчій діяльності / А. В. Войціховський // Право і Безпека. – 2009. – №3. – Ст. 27
2. Авдошин І. В. Проблема іноземної присутності в рамках проведення на території України військових навчань та потенційні загрози національній безпеці / І. В. Авдошин // Стратегічна панорама. – 2009. – №1. – Ст. 143
3. Школяренко В. В. Проблеми фахової та бойової підготовки особового складу Збройних Сил України / В. В. Школяренко // Наука і оборона. – 2014. – № 4. – Ст. 58
4. Лухтан А. І. Міжнародне військове співробітництво України: історичний аспект. / А. І. Лухтан // Військово-науковий вісник. – 2017. – Вип. 27. – С. 71–88.
5. Джус Олександр Анатолійович. Міжнародне військове партнерство та його роль у забезпеченні державного суверенітету України : дис. ... канд. політ. наук : / Джус Олександр Анатолійович. – Київ, 2018, – 207 с. – Бібліогр. : с. 176–204.
6. Нормативно-правові акти та документи двостороннього співробітництва: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://nato.mfa.gov.ua/ua/documents/acts>
7. У Львівській області розпочинаються українсько-американські навчання: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://news.bigmir.net/ukraine/185538>
8. Спільні українсько-американські командно-штабні навчання за допомогою комп'ютерів “Стрімкий тризуб” (“Rapid Trident”): [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://sim.nuou.org.ua/index.php/ua/sim-khn/mizhнародni/pzm-bagatonatsio-nalni/104-spilni-ukrajinsko-amerikanski-komandno-shtabni-navchannya-za-dopo-mogoyu-komp-yuteriv-strimkij-trizub-rapid-trident>
9. На Львівщині розпочалося українсько-американське тактичне навчання “Репід Трайдент-2014”: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/news/2014/09/15/na-lvivshhini-rozpochalosya-ukrainsko-amerikanske-taktichne-navchannya-repid-traident-2014/>
10. Навчання НАТО в Україні об'єднали 18 країн світу: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/27139436.html> (дата звернення 05.11.2019).
11. На Яворівському полігоні військові показали, чого навчилися під час “Репід Трайдент-2016”: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://zik.ua/news/2016/07/06/na-yavorivskomu-poligoni-viyskovi-pokazaly-chogo-navchylis-pid-chas-repid-714144>
12. На Львівщині стартував “Rapid Trident — 2017”: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/news/2017/09/12/na-lvivshhini-startuvav-rapid-trident-2017/>

13. На Львівщині завершилися українсько-американські навчання RAPID TRIDENT-2017: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://prm.ua/viyskovyi-navchannya-rapid-trident-2017-zavershilis-na-lvivshhini/>

14. На Львівщині завершилися міжнародні військові навчання Rapid Trident, УКРІНФОРМ: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2538207-na-lvivsini-zaversilisa-miznarodni-vijskovi-navcanna-rapid-trident.html>

15. В Україні стартують навчання “Швидкий тризуб – 2018” [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=81224> www.mil.gov.ua/news/2019/09/16/

16. На Львівщині відбулася офіційна церемонія відкриття українсько-американського навчання “Rapid Trident-2019”: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/news/2019/09/16/na-lvivshhini-vidbulasya-oficijna-czeremoniya-vidkrittya-ukrainsko-amerikanskogo-navchannya-rapid-trident-2019/>

References

1. Voytsikhovsky A.V. Spivrobotnytstvo Ukrayiny z NATO u myrotvorchiy diyalnosti / A.V. Voytsikhovs'kyu // *Pravo i Bezpeka*. – 2009. – №3. – St. 27

2. Avdoshyn I.V. Problema inozemnoyi prysutnosti v ramkakh provedennya na terytoriyi Ukrayiny viys'kovykh navchan' ta potentsiyni zahrozy natsional'niy bezpetsi / I.V. Avdoshyn // *Stratehichna panorama*. – 2009. – №1. – St.143

3. Shkolyarenko V. V. Problemy fakhovoyi ta boyovoyi pidhotovky osobovoho skladu Zbroynykh Syl Ukrayiny / V. V. Shkolyarenko // *Nauka i oborona*. – 2014. – № 4. – St.58

4. Lukhtan A. I. Mizhnarodne viys'kove spivrobotnytstvo Ukrayiny: istorychnyy aspekt. / A. I. Lukhtan // *Viys'kovo-naukovyy visnyk*. –2017. – Vyp. 27. – S. 71–88.

5. Dzhus Oleksandr Anatoliyovych. Mizhnarodne viys'kove partnerstvo ta yoho rol' u zabezpechenni derzhavnogo suverenitetu Ukrayiny : dys. ...kand. polit. nauk : / Dzhus Oleksandr Anatoliyovych. – Kyiv, 2018, – 207 s. – Bibliohr. : s. 176–204.

6. Normatyvno-pravovi akty ta dokumenty dvostoronnjogho spivrobotnytstva: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <https://nato.mfa.gov.ua/ua/documents/acts>

7. U Ljvivskij oblasti rozpochynajutsja ukrajinsjko-amerykanskiji navchannja: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://news.bigmir.net/ukraine/185538>

8. Spiljni ukrajinsjko-amerykanskiji komandno-shtabni navchannja za dopomoghoju komp'juteriv “strimkyj tryzub” (“Rapid Trident”): [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://sim.nuou.org.ua/index.php/ua/sim-khn/mizhnarodni/pzm-bagatonatsionalni/104-spilni-ukrajinsko-amerykanskiji-komandno-shtabni-navchannja-za-dopomogoyu-komp-yuteriv-strimkij-tryzub-rapid-trident>

9. Na Ljvivshhyni rozpochalosja ukrajinsjko-amerykanskije taktychne navchannja “Rapid Trident-2014”: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.mil.gov.ua/news/2014/09/15/na-lvivshhyni-rozpochalosja-ukrainsko-amerykanske-taktichne-navchannja-repid-trident-2014/>

10. Navchannja NATO v Ukrajinі ob'jednaly 18 krajin svitu: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.radiosvoboda.org/a/27139436.html>
11. Na Javorivskomu polighoni vijskovi pokazaly, chogho navchylys pid chas “Rapid Trident-2016”: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: https://zik.ua/news/2016/07/06/na_yavorivskomu_poligoni_viyskovi_pokazaly_chogo_navchylys_pid_chas_repid_714144
12. Na Ljvivshhyni startuvav “Rapid Trident — 2017”: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.mil.gov.ua/news/2017/09/12/na-lvivshhyni-startuvav-rapid-trident-2017/>
13. Na Ljvivshhyni zavershylys ukrajinsjko-amerykansjki navchannja RAPID TRIDENT-2017: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <https://prm.ua/viyskovi-navchannya-rapid-trident-2017-zavershilis-na-lvivshhyni/>
14. Na Ljvivshhyni zavershylysja mizhnarodni vijskovi navchannja Rapid Trident, UKRINFORM: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2538207-na-lvivsini-zaversilisa-mizhnarodni-viyskovi-navcanna-rapid-trident.html>
15. V Ukrajinі startujutj navchannja “Shvydkyj tryzub – 2018” [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=81224> 2019/09/16/
16. Na Ljvivshhyni vidbulasja oficijna ceremonija vidkryttja ukrajinsjko-amerykansjkogho navchannja “Rapid Trident-2019”: [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.mil.gov.ua/news/2019/09/16/na-lvivshhyni-vidbulasya-oficijna-czeremoniya-vidkrittja-ukrainsko-amerikansko-go-navchannya-rapid-trident-2019/>

Prohovnik P. M., PhD Student scientific and organizational department of Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy (Lviv)

HISTORY OF INTERNATIONAL MILITARY EXERCISES. “RAPID TRIDENT” AS AN EXAMPLE OF COOPERATION IN THE MILITARY SPHERE BETWEEN UKRAINE AND NATO

The history of initiation and development of multinational Rapid Trident international military exercises is described, the legal basis for conducting international military exercises between NATO members and units of the Armed Forces of Ukraine (Armed Forces) is analyzed, their subject is changed in the context of armed aggression by the Russian Federation against Ukraine, annexation of the Crimea and part of Donbas region. Given the definition at the Constitutional level of Ukraine on February 7, 2019, the country's clear geopolitical and military course on Ukraine's full membership in the European Union and the North Atlantic Treaty Organization (NATO), special attention is paid to highlighting the implementation of NATO's structural units

conducting international military exercises Rapid Trident 2019, the application of the latest technical means of imitation and simulation. The training enables the involvement of a large number of Armed Forces personnel) and other security forces to provide a practical implementation of NATO Armed Forces headquarters and units, facilitates exchanges of experience, and enhances interoperability between NATO member states' forces and headquarters. The necessity of cooperation of the units of all Ukrainian military forces during the international military exercises is emphasized. The conclusion is drawn to the prospects of international military exercises, such as Rapid Trident, in NATO's international military cooperation system with partner countries.

The scheduled international exercises Rapid Trident are among the capstone events of Ukrainian Army' annual training cycle. These exercises play a key role in training of Ukrainian military personnel according to the Alliance standards under the advisement of allied nations.

There is no doubt that Ukrainian Armed Forces and forces from partner nations have significantly benefited from this aspect of military cooperation. Hence, it is important to evaluate the exercise effectiveness as well as generate recommendations for further improving military exercises Rapid Trident, enhancing Ukrainian Army capabilities and developing operational interoperability with NATO forces.

Keywords: *Rapid Trident, international military exercises, international military cooperation, NATO.*